

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA MAKALESİ

Hemşirelik Öğrencilerinde Merhamet Düzeyi

Compassion Level of Nursing Students

Nazmiye Çıray Gündüzoğlu¹, Esra Akın Korhan², Yasemin Kuzeyli Yıldırım¹,
Fisun Şenuzun Aykar¹, Çağatay Üstün³

¹Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

²Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı

³Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

Corresponding Author: Esra Akın Korhan

Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı

E-posta: akinesra80@hotmail.com

Telefon: 0(232) 329 35 35/4790

ORCID

Nazmiye Çıray Gündüzoğlu. <https://orcid.org/0000-0003-1640-9815>

Esra Akın Korhan. <https://orcid.org/0000-0002-8182-492X>

Yasemin Yıldırım. <https://orcid.org/0000-0003-0538-7753>

Fisun Şenuzun Aykar. <https://orcid.org/0000-0002-3466-4943>

Çağatay Ustun. <https://orcid.org/0000-0001-7834-6616>

Geliş Tarihi / Received: 11.04.2019

Kabul Tarihi / Accepted: 12.04.2019

Özet

Amaç: Araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin merhamet düzeylerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma, Türkiye'nin batısında yer alan iki devlet üniversitenin hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerde Mayıs -Aralık 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın örneklemini 518 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri,

"Öğrenci Tanıtım Formu" ve "Merhamet Ölçeği"

kullanılarak toplanmıştır. Veriler, SPSS 21.00 paket programı aracılığı ile analiz edilmiştir ve Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışma bulgularına göre öğrencilerin %84.9'un kadın, %53.3'ünün 20 yaş ve altında olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin %33.3'ünün merhamet kavramını empati

yapabilme, %25'inin vicdan, %18.1' inin ise bireye saygı duyma olarak ifade ettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin %52'si merhamete ilişkin en temel davranışın yardım etme olduğunu belirlemiştir. Öğrencilerin merhamet ölçeğinden aldıkları puan incelendiğinde, ölçek toplam puan ortalaması 98.64 ± 10.8 olarak bulunmuştur.

Sonuç: Araştırmamız sonuçları hemşirelik öğrencilerinin merhamet düzeylerinin yüksek olduğunu, merhamet düzeylerinin cinsiyetten etkilendiğini, öğrenim görülen sınıfa göre de

değişkenlik gösterdiğini ortaya koymuştur. Algılanması, anlatılması ve de içselleştirilmesi zor olan merhamet kavramının bireydeki düzeyi aslında bireyin değerler dizgesinde nasıl yer buluşu ile doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda bireylerin yaşamlarının anlamını oluşturan değerlerin öğretiminin nasıl gerçekleştirildiği oldukça önemlidir.

Anahtar Sözcükler: Hemşirelik, Öğrenci, Merhamet

Abstract

Aim:The aim of the study was to determine the level of compassion of nursing students.

Materials and Methods:This descriptive study was carried out between May-December 2017 at students studying from departments of nursing in two state university west of Turkey. The sample of the study was 518 students. The data were collected by using "Student Presentation Form" and "Compassion Scale". The data were analyzed by SPSS 21.00 package program and Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis H test was used.

Results:According to the study findings, 84.9% of the students were female and 53.3% were under 20 years of age. It was determined that 33.3% of nursing students expressed the concept of compassion as empathy, 25% conscience, 18.1%

respecting the individual.52% of the students determined that the most basic behavior of compassion was helping.When the points taken from the students' compassion scale were examined, the mean total score of the scale was 98.64 ± 10.8 .

Conclusion:The results of our study showed that the levels of compassion of the nursing students were high, the levels of compassion were affected by gender, and they showed variability according to the class they studied.The individual's level of compassion, which is difficult to internalize, to be told and to be internalized, is in fact directly related to the invention of the individual in the string of values.In this context, it is very important how the teaching of the values that make up the meaning of the lives of individuals is realized.

Keywords: Nursing, Student, Compassion

Giriş

Hemşirelik öğrencilerinin mesleki eğitimlerinde değer öğretimi önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda hedef; temel bilgi ve beceriye sahip bir meslek profesyoneli olmanın yanı sıra "insan haklarına ve onuruna saygı duyan ve bunları koruyan, merhametli, birey merkezli bakım sunabilen bir hemşire yetiştirmektir. Sağlık bakımının vazgeçilmez bir değeri olan merhamet bir bireyin acısını hafifletme arzusunda değildir. Temel dayanağı etik değerler olan merhamet de temel istek bireyin iyiliğini, refahını sağlamaktır.¹⁻³

Merhamet kavramı birçok disiplin içerisinde kendisine geniş yer bulmuş ve farklı bakış açıları ile tanımlanmıştır. Merriam-Webster sözlüğüne göre ise merhamet, "acı ya da talihsizliğe maruz kalan birine karşı duyulan derin sempati ve üzüntü hissi ile birlikte çekilen acı ve acı sebeplerini ortadan kaldırma arzusudur.⁴ Gilbert (2005) merhameti, başkasının acısını giderme isteğini, acının kaynağını anlamayla ilgili bilişsel süreci ve merhametli eylemlerde bulunmakla ilgili davranışsal bir süreç olarak tanımlamaktadır.⁵ Yani merhamet; güdü, duygu, düşünce ve davranışın bileşiminden meydana gelir. Merhamet Sprecher ve Fehr (2005)'in çalışmalarında ise merhametli (duyarlı) sevgi olarak kavramsallaştırılmıştır.⁶ Merhametli (duyarlı) sevgi, diğer insanları sıkıntılı ve ihtiyaç duydukları zamanlarında onları desteklemeye yönelik, davranışsal, bilişsel ve duygusal bir tutum olarak ifade edilmiştir.⁷ Hemşirelik özelinde merhamet kavramı ele alındığında ise; hemşirelik bakımı temelinde bireyin onurunu koruyarak, konforu sağlama noktasında etik bir yükümlülük olarak karşımıza

çıkılmaktadır. Bu bağlamda; Amerikan Hemşireler Birliği [American Nurses Association (ANA)] ve Uluslararası Hemşireler Konseyi (International Council of Nurses)'nin etik kodlarında ve deklarasyonlarında merhameti temel almaktadır. ANA'nın 2001 yılında etik hükümlerinin 1. maddesinde; “hemşire, tüm profesyonel ilişkilerde, her bireyin değer ve teklifi, sosyal ya da ekonomik statüsü, kişisel nitelikleri ya da sağlık sorunlarının doğasına göre ayırt etmeksizin sınırsız merhamet ile kişilik onuruna saygı gösterir.” cümlesi yer almaktadır.⁴ Merhamet, hemşirelik mesleği için yardımcı bir duygudur. Mark Pettus hastaların bir anlık bile olsa merhamete duyduğu ihtiyaca işaret eden incelikli mesajlarının fark edilip, “bir gözyaşı, bir gülüş, bir bakış, hatta sessizlik” biçimini alan “davet”lere karşılık verilmesinin çok önemli olduğunu söylemektedir. Merhamet duygusu, hemşirenin insanı “insan” olarak görmesini sağlar. Merhamet o kadar önemlidir ki hastaların merhametli bir tutuma ve önemsemeye olan ihtiyaçları pek çok kez hastaların teknik bakıma olan ihtiyaçlarından çok daha fazladır.⁸

Tüm bunlar doğrultusunda hemşirelik bakımın etkin ve etik çerçevede yürütülmesinde merhamet önemli bir unsur olarak yer almaktadır. Bu bağlamda da hemşirelik öğrencilerinde merhamet duygusunun geliştirilmesi önemlidir. Bunun içinde öncelikli olan konuya ilişkin mevcut durum saptamasıdır. Bu görüşten hareketle bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinde merhamet düzeyinin ve ilişkili faktörlerin belirlenmesidir. Bu görüşten hareketle bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinde merhamet düzeyinin belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem

Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma, Türkiye'nin batısında yer alan iki devlet üniversitenin hemşirelik bölümünde Mayıs -Aralık 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Örneklem seçimine gidilmemiş olup, çalışmaya katılmayı kabul eden ve veri toplama formlarını eksiksiz

dolduran 518 öğrenci örnekleme oluşturmuştur. Araştırma için etik kurul, kurum izni ve Merhamet Ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapan yazarlarından yazılı izin alınmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme tekniği ile "Öğrenci Tanıtım Formu" ve "Merhamet Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır.

Öğrenci Tanıtım Formunda; ilgili literatür bilgileri ışığında araştırmacılar tarafından oluşturulmuş olup, öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf bilgileri ile merhamet kavramına ilişkin 4 açık uçlu soru yer almıştır. Sorular; merhamet kavramı algısı, merhametli bakım ve ilgili davranış örneklerini sorgulamaktadır. Merhamet Ölçeğinin orijinal versiyonu Pommier (2011) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.85 olarak bulunmuştur.⁹ Ölçeğin Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik çalışması ise Akdeniz ve Deniz tarafından 2016 yılında gerçekleştirilmiştir. Sevecenlik, Umursamazlık, Paylaşımların Bilincinde Olma, Bağlantısızlık, Bilinçli Farkındalık ve İlişki Kesme olmak üzere altı alt boyut, 24 maddeden oluşan ölçek Likert tipi beş uygunluk derecelendirmesine sahiptir. Ölçeğin umursamazlık, bağlantısızlık ve ilişki kesme alt boyutları ters çevrilerek hesaplanmaktadır. Bu hesap sonrasında toplam puan ortalaması alınmaktadır. Ölçekten alınan toplam puan arttıkça merhamet düzeyi de artmaktadır. Akdeniz ve Deniz'in (2016) çalışmasında ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.80 olarak bulunmuştur.¹⁰ Bu çalışmada ise Cronbach's Alpha değeri 0.86 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 21.00 paket programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Elde edilen verilerin normallik testleri Kolmogorov-Smirnov testi ile yapılmıştır. Puanların normal dağılmamasından dolayı parametrik olmayan testler tercih edilmiştir. İki gruplu karşılaştırmalarda Mann-Whitney U testi, üç ve daha fazla gruplu karşılaştırmalarda ise Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi için $p < 0,05$ olması durumunda

anlamli farklıliğın olduğu, $p>0,05$ olması durumunda ise anlamli farklıliğın olmadığı kabul edilmiştir.

Bulgular

Çalışma bulgularına göre öğrencilerin %84.9'un kadın, %53.3'ünün 20 yaş ve altında olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin %37.8'inin hemşirelik bölümü ikinci sınıf öğrencileri olduğu saptanmıştır (**Tablo 1**). Hemşirelik öğrencilerinin %33.3'ünün merhamet kavramını empati yapabilme, %25'inin vicdan, %18.1'inin ise bireye saygı duyma olarak ifade ettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin %52'si merhamete ilişkin en temel davranışın yardım etme olduğunu belirlemiştir. Merhametli bakım kavramını ise öğrencilerin yalnızca %5 tanımlayabilmiştir. Bu tanımlamalarda öne çıkan tanımların odak noktası hastaya özenli ve bütüncül bakım vermedir. Öğrencilerin %38'i merhametli bakım davranışına örnek olarak; hastanın onurunu koruma, mahremiyetini sağlama, hastaya doğruları söyleme davranışlarını vermiştir.

Öğrencilerin merhamet ölçeğinden aldıkları puan incelendiğinde, ölçek toplam puan ortalaması 98.64 ± 10.8 olarak bulunmuştur (Tablo 2). Ölçeğin alt boyutlarının puan ortalamasına bakıldığında dağılımin; sevecenlik alt boyutunda 16.56 ± 2.54 , umursamazlık alt boyutunda 7.37 ± 2.7 , paylaşımların bilincinde olma alt boyutunda 16.13 ± 2.68 , bağlantısızlık alt boyutunda 7.56 ± 2.43 , bilinçli farkındalık alt boyutunda 16.04 ± 2.31 ve ilişki kesme alt boyutunda 7.16 ± 2.62 şeklinde olduğu saptanmıştır (**Tablo 2**).

Ölçekten alınan puanların sosyo-demografik dağılımına bakıldığında; cinsiyet değişkeninin kadınlarda umursamazlık, bağlantısızlık ve ilişki kesme alt boyutlarında farklılık yarattığı belirlenmiştir. Bu alt boyut puan ortalamaları kadınlarda erkeklerin puan ortalamalarına göre anlamli derecede düşüktür ($p<0.05$). Sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma, bilinçli farkındalık alt boyut puan ortalamaları ise kadınlarda erkeklere göre anlamli derecede

yüksektir ($p<0.05$). Sınıf düzeyi ilişkisinde son sınıflara gelindikçe sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma, bilinçli farkındalık alt boyutlarından alınan puan ile ölçek toplam puanının anlamlı derecede azaldığı görülmüştür. Hemşirelik bölümü birinci sınıf öğrencilerinde sevecenlik alt boyutu için sınıflar arasında anlamlı farklılık bulunmuş ($p<0,05$) ve ilgili toplam puanın anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Yine sınıf arttıkça ölçek bağlantısızlık alt boyutu puan ortalaması artmakta, istatistiksel olarak anlamlı olan bu değişimde düşük bir ilişki olduğu da görülmektedir ($p<0.005$). Umursamazlık alt boyutu puanları açısından da sınıflar arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$). Birinci sınıf öğrencilerinde toplam puan diğer sınıflardan anlamlı derecede düşük olarak belirlenmiştir. Paylaşımların Bilincinde Olma alt boyutunda ise, birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin puanlarının üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Bağlantısızlık alt boyutu için dördüncü sınıf öğrencilerinin puanları birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinden anlamlı derecede yüksek olarak saptanmıştır ($p<0,05$). **(Tablo 3).**

Tartışma

Hemşirelik bölümü öğrencilerinin merhamet düzeyleri ile etkileyen faktörlerin incelendiği çalışmada öğrencilerin merhamet ölçeği puan ortalamasının 98.64 ± 10.8 olarak belirlenmiştir. Ölçekten alınan puan arttıkça merhamet düzeyi de yükselmektedir. Merhamet ölçeğinden alınabilecek en yüksek puanın 120 olduğu düşünüldüğünde öğrencilerin merhamet düzeylerinin yüksek olduğu ifade edilebilir. Ülkemizde Çingöl ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan çalışmada; çalışmamızla ortak aynı ölçek kullanılmış olup, hemşirelik öğrencilerinin merhamet düzeyi yüksek bulunmuştur.¹¹ Bu benzer sonuç, hemşirelik eğitiminde etik eğitiminin önemli bir yer buluşu ile açıklanabilir. Hemşirelik öğrencilerinin meslek ile henüz ilk tanışma anları hemşireliğin felsefesinin insan onurunu korumaya

dayanması noktasında olmaktadır. Bir bireyin onurunu korumak onun iyiliğini düşünmek, refahını sağlamak ve bu doğrultuda davranmaya temellenmektedir. Bu noktada ortaya konulan davranışların unsuru ise merhamettir. Bu bağlamda ortaya çıkan kavramda merhametli hemşirelik bakımındır. Merhametli bakım ile hastanın holistik ve hümanistik yaklaşım ile iyileşme süreci hızlandırılıp, iyilik hali arttırılmaktadır.¹²⁻¹⁴

Çalışmamızda merhametin kavramsal boyutuna ve davranış örneklerine dair açık uçlu sorulan sorular ile hemşirelik öğrencilerin yarısına yakınının merhamet, merhametli bakım kavramlarına ve bunlara ait davranış örneklerine ilişkin bilgilerinin olduğu belirlenmiştir. Bray ve arkadaşlarının (2014) yaptıkları çalışmada; merhamet, hemşirelik eğitiminin temelini oluşturan bir değer olarak tanımlanmıştır.¹ Jack ve Tetley (2016) tarafından yapılan bir diğer araştırmada da hemşirelik öğrencilerinin merhamet kavramını tanımlayabildikleri bulunmuştur.

Öğrencilerin en yüksek ölçek alt boyut puan ortalamalarının sevecenlik ve bilinçli farkındalık alt boyutunda bulunduğu belirlenmiştir.¹⁵ Çingöl ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan çalışmada da benzer bulgu elde edilmiştir.¹¹ Sevecenlik alt boyutunun maddeleri; bireye içinde bulunduğu zor durumda ve mutsuz olduğu anlarda ona destek olma ana fikrini kapsamaktadır. Hemşirelik zaten yardım sunan bir meslektir ve amacı bireyin iyiliğini sağlamaktır. Bilinçli farkındalık alt boyutunun maddeleri ise bireyleri dinlemeye, onların sözel ya da sözel olmayan ifadelerinin farkına varabilmeye odaklanmaktadır. Hemşirenin iyi bir dinleyici olabilmesi hasta ile ilgili veri toplarken, onu anlamaya çalışırken sahip olması gereken en önemli özelliğidir.¹⁶ Her iki alt boyutta yer alan ve merhamet düzeyinin olumluluğu için beklenen bu özellikler hemşirelik öğrencilerinin eğitiminde ilk yıllarından itibaren içselleştirmeleri için uğraş verilen temel kavramlardır. Dolayısıyla sonuç şaşırtıcı olmamıştır.

Araştırmamızdan alınan en düşük ölçek alt boyut puan ortalaması ilişki kesme boyutundadır. Yine Çingöl ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan benzer çalışmada da aynı bulgu elde edilmiştir. Bu alt boyutun maddeleri bireyin içinde bulunduğu olumsuzluğa ilişkin duyarsız kalmayı tercih etmeyi içermektedir.¹¹ Hemşirelik eğitimi alan öğrencilere meslek öğretimlerinde bireyin tüm yönleriyle desteklenmesi, gönencinin sağlanması, ihtiyaçlarının karşılanması öğretilmektedir. Bunun içinde esas olan yararlı bir hemşirelik bakımı sunarak, ilgili bir tedavi gerçekleştirerek, merhamete dayalı davranışlar ile bireyin gereksiniminin karşılanacağını bir etik yükümlülük olduğunun içselleştirilmesidir.¹⁷ Bu bağlamda, ilgili kazanımlar meslek öğretiminde sağlanmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin bir bireyin zor durumuna sessiz ve ilgisiz kalması zaten beklenmemektedir.

Çalışmamızda cinsiyet değişkenine göre kadınların merhamet düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yine Sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma, bilinçli farkındalık alt boyut puan ortalamaları da kadınlarda erkeklere göre daha yüksek bulunmuştur. Çingöl ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir.¹¹ Bu sonuçlar kadınların daha duygusal, anaç, şefkatli, başkalarının sorunlarına karşı daha duyarlı ve empati düzeylerinin daha yüksek olması ile açıklanabilir.

Hemşirelik öğrencilerinin sınıfları artıkça sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma, bilinçli farkındalık alt boyutlarından alınan puan ortalamaları büyük farklar ile olmasa da düşmüştür. Bağlantısızlık alt boyut puan ortalamaları sınıf artıkça yükselmiştir. Paylaşımların Bilincinde Olma alt boyutunda ise, birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin puanlarının üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar öğrencilerin sınıflarının ilerlemesi oldukça sempatiden çok empati kavramını içselleştirmeleri ile açıklanabilir. Yanı sıra, bu sonuçlar öğrencilerin kişisel ve kültürel değerlerinin farklılığından etkilenmektedir.

Sonuç

Araştırmamız sonuçları hemşirelik öğrencilerinin merhamet düzeylerinin yüksek olduğuna işaret etmektedir. Yanı sıra, öğrencilerin merhamet düzeylerinin cinsiyetten etkilendiği, öğrenim görülen sınıfa göre de değişkenlik gösterdiği belirlenmiştir. Algılanması, anlatılması ve de içselleştirilmesi zor olan merhamet kavramının bireydeki düzeyi aslında bireyin değerler dizgesinde nasıl yer buluşu ile doğrudan ilişkilidir.

Hemşirelikte merhamet, hemşirenin etik yükümlülükleri içinde bulunan etik değerlerinden biridir. Merhamet kavramı duyarlı olmak, sevgi, saygı, hoşgörü, adalet, sorumluluk, alçakgönüllülük gibi çeşitli değerlerle bağlantılıdır. Bu bağlamda merhamet değerinin öğretilmesinde aslında derinlerde, bireyin insan onurunu koruyan ilgili değerlerin öğretimi de yatmaktadır ve hemşirelerin insan onurunu koruyan etkili bakımı gerçekleştirmelerinde oldukça önemlidir. Bunun yanı sıra, merhamet kavramı bireylerin empati davranışlarını geliştirmekte, farkındalıklarını da arttırmaktadır. Özellikle sağlık sistemi içindeki hemşirelerin daha duyarlı oluşuna ve farkındalıklarının artışına da bu sayede katkı sağlayacaktır. Tüm bunlar doğrultusunda, iyi tutum geliştiren hemşirelerde iyi bakım eylemleri de ortaya çıkacaktır. Merhamet aslında bir duygudur da, dolayısıyla hissetmekle ilgilidir. Ancak merhamet duygusu bir görevdir, kişilere zorla dayatılamayan, ancak geliştirilebilen ve geliştirilmesi gereken bir duygudur. Bu bağlamda, çok yönlü bir süreçle aslında merhamet duygusu geliştirilmektedir. Çeşitli çalışmalar, deneyler merhamet duygusunun bireylerin öncelikli sempati düzeylerini, motivasyonlarını, duyarlılıklarını, empati düzeylerini, tolesrasyonlarının arttırılması, yargılayıcı olmayan tavır ve tutum sergilenmeye yönelik davranış becerilerini geliştirmesi gerektiğini ve tüm bunlar doğrultusunda da mesleki boyutta merhamet duygusunun öğretilebilir olmasının mümkün olacağına vurgu yapmaktadır. İlgili lisans öğretiminin içerisinde öncelikle bireylerde bu bahsi

geçen duyguların yerleşimi ve bunlar üzerinden merhamet duygusunun oluşturulması ve geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bu bağlamda belirli bir değer algısı ile üniversite öğrenimleri için karşımıza gelen hemşirelik öğrencilerin öncelikle kendi değerler siteminde çözümlene yapmalarına olanak tanınmalıdır. Tam da bu süreçte mesleki değerlerin ve profesyonel öğretilerin kazandırılması amaçlanmalıdır. Buradan hareketle merhamet gibi insanın varoluşuna temellenen ve bireyin iyilik halini sağlamada kilit rol oynayan kavramların doğru tutumla içselleştirilmesi önemlidir. Bu nedenle de bizim çalışmamızda da yaptığımız gibi mevcut durum belirlemeleri ve ihtiyaca yönelik süreç yönetimi oldukça anlamlıdır. Bu konuda farklı bakış açıları ve değişkenler ile yeni çalışmalar yapılmalıdır.

Potansiyel Çıkar Çatışması: Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını belirtir.

Finansman Kaynakları: Bu makale finansal olarak herhangi bir kurum tarafından desteklenmemiştir.

Tablo 1: Hemşirelik Öğrencilerine Ait Özellikler

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Yaş (20.5±1.5)		
20 yaş ve altı	276	53.3
20 üstü	242	46.7
Cinsiyet		
Kadın	440	84.9
Erkek	78	15.1
Sınıf		
1.sınıf	88	17.0
2.sınıf	196	37.8
3.sınıf	166	32.0
4.sınıf	68	13.1
Toplam	518	100

Tablo 2: Öğrencilerin Merhamet Ölçeği ve Alt Boyut Puan Ortalamaları

	Ort	SS	Min	Max
Sevecenlik	16,56	2,54	4	20
Umursamazlık	7,37	2,7	4	19
Paylaşımların Bilincinde Olma	16,13	2,68	4	20

Bağlantısızlık	7,56	2,43	4	19
Bilinçli Farkındalık	16,04	2,31	4	20
İlişki Kesme	7,16	2,62	4	20
Genel Toplam	98,64	10,8	58	119

Tablo 3: Öğrencilere Ait Özelliklerin Merhamet Ölçeği ve Alt Boyutlarıyla Karşılaştırılması

Değişken	Sevecenlik	Umursamazlık	Paylaşımların Bilincinde Olma	Bağlantısızlık	Bilinçli Farkındalık	İlişki Kesme	Genel Toplam
Cinsiyet							
Kadın	16.17±2.43	7,12±2,55	16.26±2.58	7.38±2.4	16.25 ±2.21	6.95±2.49	99,83±10,29
Erkek	15.38±2.85	8.78±3.06	15.37±3.08	8.58±2.38	14.9±2.52	8.33±3.03	91.96±11.18
İstatistik Analiz	Z=-4,165 p=0,001	Z=-4,943 p=0,001	Z=-2.542 p=0,001	Z=-4.271 p=0,001	Z=-4.859 p=0,001	Z=-4.158 p=0,001	Z=-5.827 p=0,001
Sınıf							
1	17,67±2,1	6,65±2,17	16,44±2,68	6,97±1,92	16,91±1,91	6,45±6,45	102,95±8,32
2	16,6±2,36	7,14±2,38	16,59±2,47	7,33±2,21	15,96±2,03	7,02±7,02	99,66±9,42
3	16,28±2,68	7,71±2,96	15,68±2,88	7,95±2,75	15,95±2,62	7,46±7,46	96,79±12,04
4	15,72±2,75	8,13±3,19	15,47±2,45	8,03±2,61	15,37±2,43	7,75±7,75	94,65±11,9
İstatistik Analiz	H=28,88 p=0,001	H=12,345 p=0,006	H=16,452 p=0,001	H=10,892 p=0,012	H=19,265 p=0,001	H=9,432 p=0,024	H=23,142 p=0,001

Referanslar

1. Bray L, O'Brien MR, Kirton J, Zubairu K, Christiansen A. The role of professional education in developing compassionate practitioners: A mixed methods study exploring the perceptions of health professionals and pre-registration students. *Nurse Education Today* 2014; 34:480-486.
2. Bloomfield J, Pegram A. Care, compassion and communication. *Nursing Standard* 2015; 29(25):45-50.
3. Perez-Bret E, Altisent R, Rocafort J. Definition of compassion in healthcare: A systematic literature review. *International Journal of Palliative Nursing* 2016; 22:599-606.
4. Uğurlu AK, Eti Aslan F, Merhamet ve Hemşirelik: Merhamet Ölçülebilir mi? *Türkiye Klinikleri J Nurs Sci* 2017;9(3):233-8.
5. Gilbert P. Compassion and cruelty: A biopsychosocial approach. In *Compassion* 2005:21-86. Routledge.
6. Sprecher S, Fehr B. Compassionate love for close others and humanity. *Journal of Social and Personal Relationships* 2005;22(5):629-651.
7. İşgör İY. Merhametin Öznel İyi Oluş Üzerindeki Yordayıcı Etkisinin İncelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 2017;16(2):425-436.
8. Okuroğlu GK, Bahçecik N, Alpar ŞE. Felsefe ve hemşirelik etiği. *Kilikya Felsefe Dergisi/Cilicia Journal of Philosophy* 2014;1(1):53-61.
9. Pommier EA. The compassion scale. *Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences* 2011;72:1174.
10. Akdeniz S, Deniz ME. Merhamet Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being* 2016;4(1):50-61.
11. Çingöl N, Çelebi E, Zengin S, Karakaş M. Bir sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümü öğrencilerinin merhamet düzeylerinin incelenmesi. *Klinik Psikiyatri Dergisi* 2018;21(1).
12. Booth L. Compassion: a universal language. *Contemp Nurse* 2016;52(2-3):366-8.
13. Nichols AK. Compassion and love: the antidote for sentimentalism at the end of life. *Linacre Q* 2013;80(4):380-6.
14. Sinclair S, Torres MB, Raffin-Bouchal S, Hack TF, McClement S, Hagen NA, et al. Compassion training in healthcare: what are patients' perspectives on training healthcare providers? *BMC Med Educ* 2016;(16):169.
15. Jack KF, Tetley J. Using poems to explore the meaning of compassion to undergraduate nursing students. *International Practice Development Journal* 2016;6(1):1-13.
16. Mullan BA, Kothe EJ. Evaluating a nursing communication skills training course: The relationships between self-rated ability, satisfaction, and actual performance. *Nurse Education in Practice* 2010;10:374-378.
17. Göçmen Baykara Z. Hemşirelik bakımı Kavramı. 2014. *Türkiye Biyoetik Dergisi* 1(2):92-99.

